

Nhiều lãnh đạo Trung Quốc tin rằng một trật tự quốc tế dựa trên luật pháp, nhân quyền và các yếu tố khác của pháp lý chính là đề trang trí cho một chính sách thực dụng đầy tính toán của Mỹ.

Năm 2014, những vớt thớt lớt bớt đớt xuýt hiển tởi Biển Đông. Những vớt thớt đó chính là các tàu neo vét khong lớt cởa Trung Quốc tởm lới quanh Trờng Sa, kéo cát tở đáy biển lên và tởo nên những hòn đớt nhân tởo lới nhóm hớp pháp hóa những tuyên bở chở quyởn cởa Trung Quốc trên Biển Đông. Trung Quốc còn di chuyển mớt giàn khoan khong lớt đớt bởo vớt bới các tàu hớt tởng quân sớt và dân sớt vào Vùng đớt quyởn kinh tở cởa Viớt Nam và giàn quyởn kiởm soát bãi cởn Scarborough nởm cách bở biển Philippines 140 đởm, trong khi cách Trung Quốc tởi 500 đởm. Những hành đởng hung hống này đớt Bởc Kinh coi là những chiển thởng đở mớt rởng tởm với quân sớt và chiởm quở thớt so với các bên tuyên bở chở quyởn khác. Trung Quốc đã đớt đớt mớt vài thành quở khiён quởc tở phới lo ngới những cởng có những thớt Trung Quốc đánh mớt khi sớt đởng phởng pháp này.

Hành đởng cởa Trung Quốc đã khiён nhiởu quởc gia trong khu vớt tởng cởng phới hớp với Mớt và liên kớt với nhau. Nhiởu cuởc tở tởp phён đới Trung Quốc tởi Viớt Nam và những cuởc biởu tình ở Philippines đã xuýt hiён. Philippines đã hoàn tở mớt thởa thuởn cho phép quân đới Mớt đởn trú tởi mớt vài cởn cở quân sớt ở nởc này. Mớt thởa thuởn tởng tở có thớt đớt đớt với Viớt Nam, nởc tởng là kở thù cởa Mớt. Nhà báo nới tiởng Jeffrey Goldberg cho rởng "viởc Hới quân Mớt trở lới Vởnh Cam Ranh tởng bở xem là không tởng trong lớtch sớt Mớt".

Những sớt viởc trên sớt không thớt xởy ra nỏu không có hành vi hung hống cởa Trung Quốc. Trung Quốc đã giàn đớt mớt vài bãi đá những hớt đã đánh mớt "trái tim và tâm trí cởa những nởc láng giởng" trong khu vớt. Các nhà phân tích đã cở gởng giới thích hành đởng cởa Trung Quốc theo hai cách. Mớt sớt tởp trung vào chiён thuởt "cớt lát salami", tởc là Trung Quốc lớt đi lớt lới viởc tiён hai bởc rới lới mớt bởc, đởn đởn thay đới nguyên trởng tởi Biển Đông theo hởng có lới trong khi vён không vớt quá ngởng mà Mớt đớt ra. Mớt sớt khác nhён mớnh chiён lớt dài hён mà Trung Quốc tởp trung thay đới nguyên trởng đở trở thành quởc gia khu vớt vớt trới, chiởm quở thớt, theo đó Trung Quốc sён sàng trở giá ngён hён đở đới lới những kở hoởch dài hён.

Tuy nhiên, hai cách giới thích đó chởa hoàn chён. Còn có mớt cách lý giới thớt ba: sớt phát triён cởa mớt hớt tở tởng đớt biởt nguy hiởm trong giới lãnh đớt Trung Quốc. Giới quyởt trởc tiởp hớt tở tởng này chính là cở hới tởt nhớt cho Tởng thởng mới tiởp theo cởa Mớt trong viởc tác đởng mớt cách tích cởc tởi quan hớt Mớt-Trung. Đới thới Chở tởch Tởp Cởn Bình, giới lãnh đớt Trung Quốc có vớt đã hình thành mớt kớt luён rởng trong các vён đở quởc tở, sớt mớnh là then chớt và là cở sớt pháp lý duy nhớt. Theo quan đởm này, đở chởng minh Trung Quốc là mớt nởc mớnh, đớt

biết nói lên từ "thực lực bản thân" thì Trung Quốc cần phải có giọng trở thành bá chủ để thiết lập ảnh hưởng đối với các nước khác.

Lời cam kết của ông Tập Cận Bình về "mối quan hệ hữu ích kiểu mới" giữa Mỹ và Trung Quốc về các vấn đề nguồn tài chính hay tài trợ xem sức mạnh là yếu tố duy nhất. Những mối quan hệ dựa trên cơ sở này ngày càng rõ ràng vì Trung Quốc hiện giờ đang mạnh nên Mỹ cần chú ý theo những hoạt động của Trung Quốc tại "sân sau" của họ mà không màng tới pháp lý hay mong muốn của các bên khác, để lại Trung Quốc càng sẽ làm như vậy để phạm vi ảnh hưởng của Mỹ. Chính quyền Tổng thống Mỹ Barack Obama đã hành động đúng khi không chấp nhận một thỏa thuận như thế. Tất nhiên, Trung Quốc vẫn quan tâm ở một mức độ nào đó về việc được coi là một cường quốc có trách nhiệm nhưng chủ yếu là theo sự khôn ngoan chính sách. Lãnh đạo Trung Quốc tìm cách tránh một mặt trên các diễn đàn quốc tế những họ chủ yếu coi sự ủng hộ của quốc tế hay vẫn để pháp lý như là bài thực hành về quan hệ công chúng. Ông đặc biệt Thái Bình Dương Mỹ Scott Swift đã nói rằng châu Á đang trải qua "một thời kỳ mà sức mạnh quyết định tất cả sau hơn 70 năm qua".

Do đó, Tổng thống tiếp theo của Mỹ cần phải định hướng chính sách ngoại giao, quân sự và kinh tế hướng tới việc làm cho giới lãnh đạo Trung Quốc nhìn nhận khía cạnh điểm sức mạnh là tất cả. Yếu tố cốt lõi trong chính sách này là ngăn chặn những quan điểm thiêu chính xác về Mỹ và Trung Quốc. Nhiệm vụ lãnh đạo Trung Quốc tin rằng một trật tự quốc tế dựa trên luật pháp, nhân quyền và các yếu tố khác của pháp lý chủ yếu là để đo lường trạng thái cho một chính sách thực động đầy tính toán của Mỹ. Nếu để thời chính sách về sức mạnh và pháp lý không thay đổi cách suy nghĩ, hành xử của Trung Quốc thì chính quyền mới phải sẵn sàng để đầu tư vào sự hưng thịnh của Trung Quốc, sự đóng góp của Trung Quốc đã bỏ qua, đó là tính pháp lý. Trung Quốc càng lớn tới bằng những biện pháp sự đóng góp sức mạnh thì Mỹ càng cần sẵn sàng khi Trung Quốc phải trả giá, đặc biệt trên lĩnh vực pháp lý. Chính sách của Mỹ cần phải hướng tới Trung Quốc có lợi suy nghĩ từng bước trong các vấn đề quốc tế. Lịch sử cho thấy vài thập kỷ đầu sau khi một cường quốc mới trở dậy là giai đoạn nguy hiểm nhất để với nhân loại. Tuy vậy, giới lãnh đạo hai nước Mỹ và Trung Quốc cần chứng minh rằng họ có thể tránh khỏi những cái bẫy lịch sử như vậy.

Tác giả Andreas Xenachis là thành viên nhóm nghiên cứu về chính sách của Mỹ đối với châu Á thuộc Viện nghiên cứu Hội đồng Quan hệ Đối ngoại (CFR), Mỹ. Bài viết đăng trên " [The Diplomat](#) ".

Anh Th (gt)